

Overweging op **zondag 22 april 2018** Willem de Zwijgerkerk .

Voorganger: drs. Diane Vonk-van den Berg,

Lezingen: Richteren 5: 1- 31 en Johannes 10: 11 -16.

Gemeente van de Heer, lieve mensen,

Loof overal, loof al wat adem heeft, loof God die leeft.

De kerk zingt schoon en luid het lied dat niemand stuit,
het hart is 't bovenal, dat eeuwig zingen zal.

Deze woorden uit Lied 876 dat we als glorialied zongen, zetten de toon voor de viering van vanmorgen, deze zondag Jubilate.

De zondag van het jubelen, het juichen zou je kunnen zeggen.

Dat doen we volop vandaag op deze 4e zondag van Pasen.

In onze rijke kerkelijke liederenschat hebben we een aantal liederen die we cantica noemen. Dat zijn liederen die geschreven zijn bij een lied uit de bijbel.

Vaak om aan een bijzondere gebeurtenis te herinneren, waarbij God wordt geloofd.

Het bekendste daarvan wel is het Magnificat van Maria, maar ook het lied van Zacharias en Simeon zingen we regelmatig.

Vanmorgen hebben we het over het lied van Debora.

Ik denk dat weinigen van u dit ooit wel eens gehoord hebben.

In het liedboek zoeken we vergeefs naar een lied dat speciaal over haar gaat.

Waarom kies ik dan toch voor zo'n lied van Debora, waarin zoveel afschuwelijk oorlogsgeweld voorkomt?

Allereerst om recht te doen aan Debora.

Een vrouw die in de geschiedenis van Israël een belangrijke rol heeft gespeeld.

Maar wat weten we van haar meer dan dat haar naam honingbij betekent?

Het lijkt op de situatie van de rol van de vrouwen uit het verzet in de Tweede Wereldoorlog, waar altijd weinig over gesproken en geschreven is.

De afgelopen jaren komt er gelukkig meer aandacht voor.

De rol van de vrouwen werd stelselmatig ondergewaardeerd door de mannen in het verzet. Het werd afgedaan als werk van een koerierster en dat was natuurlijk van minder belang dan het werk van mannen,..... vonden de mannen.

Dat er zo over werd gedacht past in die tijd, maar ruim 70 jaar na de bevrijding is het hoog tijd dat we deze dappere vrouwen de plaats geven die ze verdienen.

Dat kan alleen door er over te vertellen en te schrijven.

Daar ben ik blij mee, nu kan het nog, omdat sommige van deze vrouwen nog leven of hun kinderen erover kunnen vertellen.

Daarom noem ik de naam van Debora, laat ik haar verhaal horen.

Ze was profetes en de 4^e richter over Israël in de tijd voor de koningen.

Zij sprak recht onder de Deborapalm.

Haar verhaal wordt in het bijbelboek Richteren zelfs tweemaal verteld.

In hoofdstuk 4 in proza en zoals wij hoorden in hoofdstuk 5 in poëzie.

Dat zegt iets over haar belang als richter.

Het gaat over de geschiedenis van de strijd tussen Barak en de hardvochtige koning Jabin, die over Kanaän heerst.

Debora profeteerde dat Barak met 10.000 man moest optrekken tegen Jabins legeroverste Sisera en dat God het leger van Sisera aan hem zou uitleveren.

Barak zei dat hij de strijd aan zou gaan op voorwaarde dat Debora hem zou vergezellen.

Debora ging mee, maar profeteerde dat de eer van de overwinning niet naar Barak, maar naar een vrouw zou gaan.

Ik ben benieuwd, wie van u kende dit verhaal?...

Het lied van Debora wordt gezongen na een bevrijding, die van Godswege tot stand kwam. Een bevrijding die eerst wordt verteld en daarna bezongen, waarna men uitbreekt in jubel en psalmgezing.

Een lied dat gezongen wordt na de overwinning, de bevrijding.

Voor de mensen onder ons die de oorlog bewust hebben meegemaakt, zal dat herkenbaar zijn.

Je juicht wanneer je verschrikkelijk blij en opgelucht bent. Je weet dan van gekkigheid niet wat je moet doen.

Ooit ben ik na een heel lastig tentamen, waarvoor iedereen de schrik in de benen had, luidkeels zingend op de fiets door de stad bij alle bekenden langsgegaan.

Aanbellend en roepend, ik ben geslaagd, geslaagd en dan weer rusteloos verder.

Dat beeld heb ik bij Barak en Debora.

Zo gaan Barak en Debora en met hen alle Israëlieten uit hun dak bij wijze van spreken.

We hebben het gered.

De overwinning hebben we behaald. Loof de Heer!

Het doet het er op zo'n moment niet toe of je wel of niet goed kunt zingen.

Het gaat om de vreugde, de blijdschap.

Naast het gedeelte over Debora hoorden we bij Johannes over de goede herder. Een beeld dat Johannes niet zelf heeft verzonnen, maar waar we in de hele bijbel over lezen.

Een goede herder zorgt voor zijn volk, de slechte herders hebben meer oog voor zichzelf dan voor degenen voor wie ze verantwoordelijk zijn.

Je zou Debora bij de goede herders kunnen scharen.

Zij heeft oog voor het volk en zorgt ervoor dat zij weer vrij kunnen leven.

Sisera en Jabin kunnen we onder de slechte herders scharen.

Het einde van Sisera is gruwelijk, maar wat hij normaal met de gevangen genomen vrouwen deed niet minder.

Zij werden verdeeld onder de soldaten, hoorden we, om ze te gebruiken of beter gezegd te misbruiken voor hun plezier.

De dood van Sisera heeft heel wat vrouwen behoed voor dit afschuwelijke lot.

Dat zet zijn dood in een iets ander licht.

Er is nog een reden om het lied van Debora op deze zondag Jubilate te lezen.

Het lied wordt op een afwijkende manier geschreven.

Dat komt nergens anders voor in de bijbel dan hier en in Exodus 15 bij het lied van Mozes en Mirjam na de doortocht door de Rode Zee.

Dat zegt iets over dit lied.

Normaal gesproken loopt de tekst ook in het Hebreeuws door, maar hier wordt het op een bijzondere manier geschreven.

De woorden worden onderbroken door stukjes wit.

Op deze manier doen de blokjes tekst doen denken aan een muur.

Een muur van tichelstenen.

U ziet op de voorzijde van de Orde van Dienst hoe dat er uitziet. *(Zie onderaan de overweging)*

Een muur waar je alleen doorheen kunt breken met de hulp van God.

Hij maakt ruimte om er doorheen te gaan, zodat je bevrijd wordt, zoals in het lied bezongen wordt.

De rabbijnen geven er nog een uitleg aan.

Ze zeggen dat we voorzichtig moeten zijn als we God loven.

Als we Hem te weinig loven dan zijn we niet dankbaar genoeg, dan maken we de wonderen van God te klein.

Als we Hem loven met een overdaad aan woorden dan lijkt het erop dat we denken à Gods lof te kunnen zeggen.

Daarom zijn er tussen de woorden van het lied van Mozes en dat van Debora witte ruimten open gelaten.

Daarmee kunnen we zien dat we nooit à Gods lof kunnen zingen.

Dat brengt ons terug bij de woorden uit ons glorialied: Loof overal, loof al wat adem heeft, loof God die leeft.

Opgeroepen worden om te loven en tegelijkertijd weten dat het nooit voldoende kan zijn.

Hoe valt dat te rijmen?

Dat lijkt tegenstrijdig en ondoenlijk.

Dat lijkt misschien zo, maar dat is het niet, want ooit zal er een moment zijn waarop we wel al Gods lof zullen bezingen.

Al ons juichen en jubelen is een voorproef van het werkelijke loven en jubelen.

Het zingend loven hier en nu is dus gewoon oefenen, repeteren.

Wat houdt dat werkelijke loven en jubelen dan in gemeente?

Werkelijk jubelen is als wij dat van onszelf uit gaan doen.

Het is loven dat voortkomt uit de vreugde om de verlossing, de bevrijding.

En het besef dat wij zelf deel mogen hebben aan de voltooiing van Gods Schepping.

Dat is een overweldigende ervaring, die ons doet uitbarsten in een jubelend loflied.

Wij doen er als mens toe in de schepping.

De schepping heeft u, heeft mij nodig om tot voltooiing te komen.

Dat is het grote verschil met de natuur.

De natuur zingt, omdat zij niet anders kan... dan de wil van God doen.

Dat ligt voor ons mensen anders, wij kunnen kiezen.

Wij zijn immers geschapen met een vrije wil.

Wij kunnen kiezen voor of tegen Gods plan met de wereld.

Zelf de keuze maken om Gods droom van de aarde uit te laten komen.

Het ware loven is als we geheel en al leven in overeenstemming met Gods plan met de wereld.

Als we leven naar Zijn wil.

Dan zingt het in ons als waren we engelen.

Dan zingen we samen met alles in de natuur en valt het engelenkoor ons bij.

Dan is heel de aarde één lofzang en wordt ál Gods lof gezongen.

Dat is iets om naar uit te kijken, om aan te werken.

Het is nog toekomst.

Zolang dat zo is, zingen we liederen om te oefenen, en jubelen we op een zondag als deze om in vorm te komen.

Zingen is immers iets wat je met je hele lichaam doet.

Liederen in overvloed.

Liederen om ons moed te geven, om onze angst te verdrijven, om onze vreugde te uiten, om onze overwinning te vieren, om een feest luister bij te zetten.

Liederen uit dank, om te klagen, uit hoop, uit wanhoop, liederen vol verlangen.

Liederen omvatten heel ons bestaan.

Daarom heeft het zin om te zingen en te loven.

Zingen en loven met het kostbaarste wat we van onze Schepper hebben gekregen: onze adem.

Zo moge het zijn. Amen

